

OPIS SYSTEMU KONTROLI WEWNĘTRZNEJ W BANKU SPÓŁDZIELCZYM W SIEMIATYCZACH

I. Cele systemu kontroli wewnętrznej

W Banku Spółdzielczym w Siemiatyczach funkcjonuje system kontroli wewnętrznej, którego celem, zgodnie z art. 9c ust. 1 Prawa bankowego, jest zapewnienie:

- 1) skuteczności i efektywności działania Banku;
- 2) wiarygodności sprawozdawczości finansowej;
- 3) przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku;
- 4) zgodności działania z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

II. Rola Zarządu Banku, Rady Nadzorczej i Komitetu Audytu

Zarząd

1. Do obowiązków Zarządu należy zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie we wszystkich jednostkach organizacyjnych, stanowiskach organizacyjnych i komórkach organizacyjnych funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej, który obejmuje funkcję kontroli oraz stanowisko do spraw zgodności.
2. Zarząd zapewnia niezależność stanowisku do spraw zgodności oraz zapewnia środki finansowe niezbędne do skutecznego wykonywania zadań oraz systematycznego podnoszenia umiejętności i kwalifikacji pracownika na tym stanowisku.
3. Zarząd podejmuje działania mające na celu zapewnienie ciągłości działania systemu kontroli wewnętrznej, w tym właściwej współpracy wszystkich pracowników w ramach funkcji kontroli oraz współpracy ze stanowiskiem do spraw zgodności oraz Spółdzielnią w ramach realizacji funkcji audytu wewnętrznego, a także zapewnienie dostępu pracownikom realizującym te funkcje do niezbędnych dokumentów źródłowych, w tym zawierających informacje prawnie chronione, w związku z wykonywaniem przez nich obowiązków służbowych.
4. W przypadku wykrycia nieprawidłowości przez system kontroli wewnętrznej, Zarząd podejmuje odpowiednie działania w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, w tym określone środki naprawcze i dyscyplinujące.

5. W ramach zapewnienia przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych Zarząd:
  - 1) odpowiada za efektywne zarządzanie ryzykiem braku zgodności, rozumianym jako ryzyko skutków nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych;
  - 2) odpowiada za opracowanie Polityki Zgodności, zapewnienie jej przestrzegania i składanie Radzie Nadzorczej i Komitetowi Audytu, raportów w sprawie zarządzania ryzykiem braku zgodności;
  - 3) w przypadku wykrycia nieprawidłowości w stosowaniu Polityki Zgodności, podejmuje odpowiednie działania w celu usunięcia tych nieprawidłowości, w tym środki naprawcze lub dyscyplinujące.
6. Zarząd, nie rzadziej niż raz w roku, informuje Radę Nadzorczą o sposobie wypełnienia zadań, o których mowa w pkt 5.
7. Zarząd informuje Zarząd Spółdzielni o rozpoznaniu istotnych okoliczności, które mogą wpłynąć na adekwatność lub skuteczność systemu kontroli wewnętrznej Banku.

Rada Nadzorcza

1. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad wprowadzeniem i zapewnieniem funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej.
2. Rada Nadzorcza monitoruje skuteczność systemu kontroli wewnętrznej w oparciu o informacje uzyskane od:
  - 1) stanowiska do spraw zgodności,
  - 2) Zarządu,
  - 3) Komitetu Audytu,
  - 4) Spółdzielni w ramach realizacji funkcji audytu wewnętrznego.
3. Rada Nadzorcza dokonuje corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej I i II poziomu, w tym corocznej oceny adekwatności i skuteczności funkcji kontroli oraz stanowiska do spraw zgodności. Ocena dokonywana jest na podstawie:
  - 1) wyników audytu wewnętrznego w danym roku kalendarzowym,
  - 2) wyników kontroli wewnętrznych i zewnętrznych,
  - 3) raportów z działalności audytu wewnętrznego SSOZ BPS,
  - 4) wyników niezależnego monitorowania kluczowych mechanizmów kontrolnych,

- 5) innych informacji dotyczących adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej.
4. Ocena skuteczności i adekwatności realizacji funkcji audytu wewnętrznego jest realizowana wyłącznie przez Radę Nadzorczą Spółdzielni.
5. Rada Nadzorcza przeprowadza oceny, o których mowa w pkt 3, na podstawie opinii Komitetu Audytu.
6. Rada Nadzorcza informuje Spółdzielnię o wynikach oceny, o której mowa w pkt 3.
7. W ramach zapewnienia przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych Rada Nadzorcza:
  - 1) nadzoruje wykonywanie obowiązków przez Zarząd, dotyczących zarządzania ryzykiem braku zgodności;
  - 2) zatwierdza Politykę Zgodności;
  - 3) co najmniej raz w roku ocenia stopień efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności.

Komitet Audytu

- 1) Bieżące monitorowanie systemu kontroli wewnętrznej na zlecenie Rady Nadzorczej
- 2) opiniowanie systemu kontroli wewnętrznej na potrzeby dokonywania przez Radę Nadzorczą corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej na podstawie:
  - informacji na temat nieprawidłowości krytycznych i znaczących zidentyfikowanych w ramach niezależnego monitorowania oraz informacji na temat statusu realizacji środków naprawczych i dyscyplinujących w tym zakresie,
  - kwartalnych raportów dotyczących wyników identyfikacji, oceny, kontroli i monitorowania wielkości i profilu ryzyka braku zgodności,
  - raportów z działalności stanowiska do spraw zgodności (Rekomendacja 21),
  - oceny adekwatności i skuteczności 3 linii obrony dokonanej przez Radę Nadzorczą SSOZ BPS.

III. Schemat organizacji trzech linii obrony

1. Funkcjonujący w Banku system kontroli wewnętrznej zorganizowany jest na trzech niezależnych poziomach:
  - 1) Poziom I to funkcja zarządzania ryzykiem w działalności operacyjnej Banku;

- 2) Poziom II to stanowisko do spraw zgodności oraz inne stanowiska w strukturach Banku, niezależne od procesu zarządzania ryzykiem na Poziomie I. Kontrole Poziomu II uwzględniają także monitorowanie poziomu ryzyka Banku przez Spółdzielnię (monitorowanie systemowe);
  - 3) Poziom III to funkcja audytu wewnętrznego realizowana przez Spółdzielnię.
2. Schemat struktury systemu kontroli wewnętrznej w Banku został przedstawiony w Załączniku nr 1.

IV. Funkcja kontroli

1. Na funkcję kontroli składają się:
  - 1) mechanizmy kontrolne;
  - 2) niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych;
  - 3) raportowanie w ramach funkcji kontroli.
2. Bank przypisuje kluczowe mechanizmy kontrolne co najmniej procesom istotnym.
3. Bank zapewnia dokumentację funkcji kontroli w szczególności przez:
  - 1) rejestrowanie każdej operacji, transakcji, produktu i usługi oraz opis systemu, procesu, struktury organizacyjnej;
  - 2) opis, w formie matrycy funkcji kontroli, powiązania celów z procesami w działalności Banku, które przez Bank zostały uznane za istotne, oraz kluczowymi mechanizmami kontrolnymi i niezależnym monitorowaniem przestrzegania tych mechanizmów kontrolnych.

V. Umiejscowienie, zakres zadań, niezależność stanowiska/komórki do spraw zgodności oraz audytu wewnętrznego.

1. Stanowisko do spraw zgodności podlega bezpośrednio Prezesowi Zarządu.
2. Stanowisko do spraw zgodności – ma za zadanie dokonywanie monitorowania przestrzegania mechanizmów kontrolnych, zwłaszcza w zakresie dokonywania testowania pionowego pierwszej linii, a także prowadzenia i aktualizowania matrycy funkcji kontroli; identyfikację, ocenę, kontrolę i monitorowanie ryzyka braku zgodności działalności Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi oraz przedstawianie raportów w tym zakresie – działanie komórki regulowane jest w odpowiednim regulaminie zatwierdzanym przez Zarząd oraz Radę Nadzorczą.

3. W Banku funkcjonują mechanizmy zapewniające niezależność komórki do spraw zgodności (stanowiska do spraw zgodności).
4. Zarząd i Rada Nadzorcza zatwierdzają regulamin funkcjonowania komórki do spraw zgodności.
5. Kierujący komórką do spraw zgodności ma zapewniony bezpośredni kontakt z Członkami Zarządu i Rady Nadzorczej (zgodnie z §39 ust.3 Rozporządzenia MRiF z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach).
6. Powoływanie osoby kierującej komórką do spraw zgodności odbywa się za zgodą Rady Nadzorczej (zgodnie z §39 ust.6 Rozporządzenia MRiF z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach oraz Rekomendacją H Komisji Nadzoru Finansowego Rekomendacja 12.5).
7. Odwołanie osoby kierującej komórką do spraw zgodności odbywa się za zgodą Rady Nadzorczej po uprzednim wysłuchaniu tej osoby przez Radę Nadzorczą (zgodnie z §39 ust.7 Rozporządzenia MRiF z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach oraz Rekomendacją H Komisji Nadzoru Finansowego Rekomendacja 12.5).

Audyt wewnętrzny

1. Kontrola realizowana na Poziomie III to funkcja audytu wewnętrznego (audyt wewnętrzny) realizowana przez Pion Audytu Spółdzielni, która ma za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej Banku.
2. Audyt wewnętrzny polega na okresowym badaniu, ocenie i doskonaleniu istniejących wdrożonych mechanizmów kontroli wewnętrznej oraz ich praktycznego stosowania. Audyt wewnętrzny ocenia zarówno zaprojektowanie jak i efektywność kontroli realizowanych na Poziomie I i II, a także ocenia skuteczność i adekwatność systemu zarządzania ryzykiem.
3. W strukturach Spółdzielni działają adekwatne mechanizmy zapewniające niezależność funkcji audytu wewnętrznego.

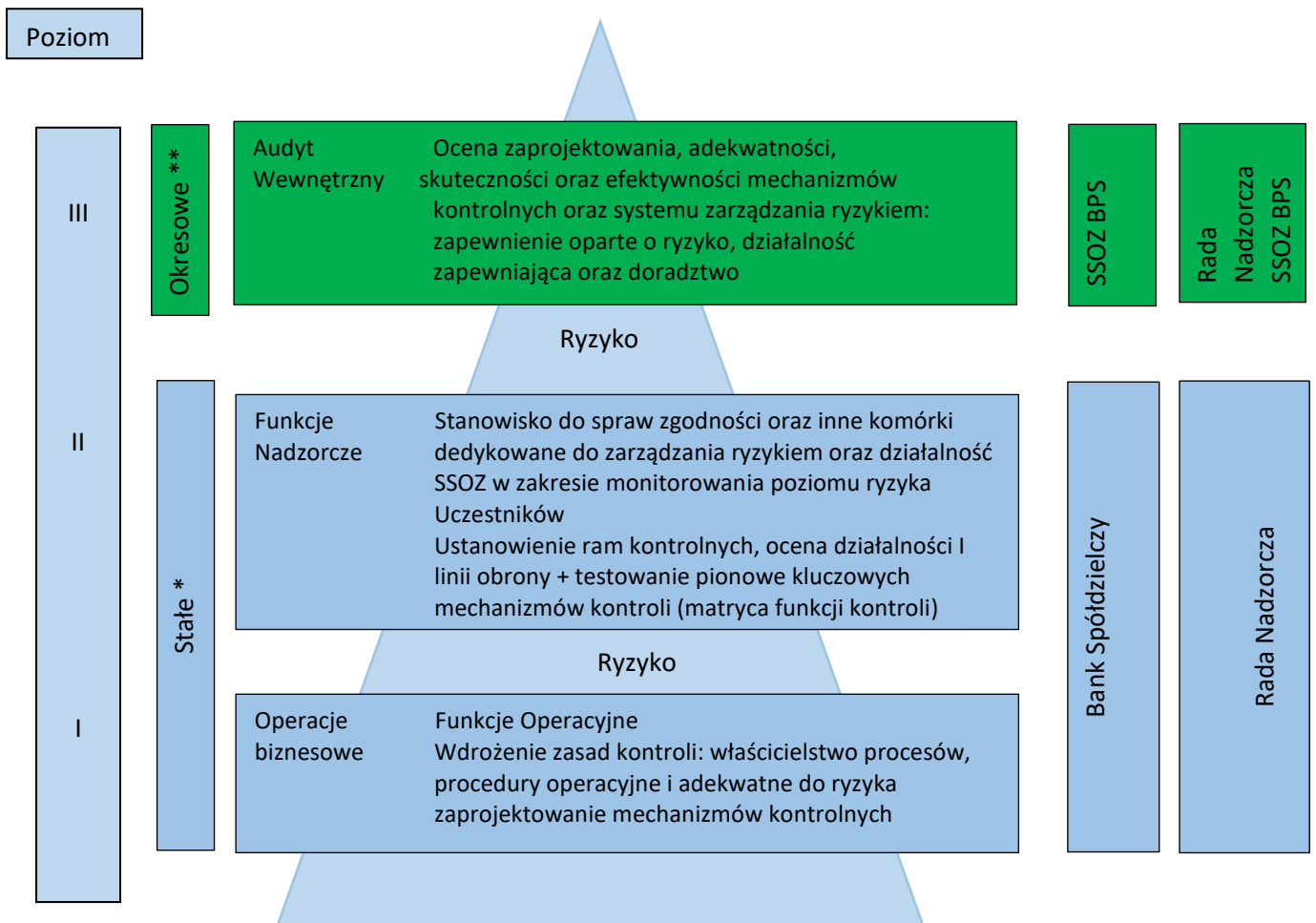
VI. Zasady corocznej oceny skuteczności i adekwatności systemu kontroli wewnętrznej, dokonywanej przez radę nadzorczą.

1. Zarząd Banku ustanowił a Rada Nadzorcza zatwierdziła kryteria oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej na pierwszym i drugim poziomie. Do takich kryteriów zalicza się, przede wszystkim:
  - 1) ocena realizacji zatwierdzonych celów strategicznych,
  - 2) osiągnięcie założeń finansowych na dany rok, w tym osiągnięcie minimów wskaźnikowych określonych w Umowie Systemu Ochrony,
  - 3) ocena zmaterializowania ryzyka reputacji Banku,
  - 4) wyniki kontroli/przeglądów/audytów SSOZ i audytów zewnętrznych realizowanych przez komórki wewnętrzne i zewnętrzne banku,
  - 5) ilość błędów znaczących i krytycznych identyfikowanych w ramach niezależnego monitorowania,
  - 6) trend w ilościach skarg Klientów do KNF z uwzględnieniem trendu skarg zasadnych,
  - 7) ilość i kwota strat operacyjnych (trend),
  - 8) przekraczanie limitów ustanowionych przez Bank.
2. Kryteria oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej podlegają okresowej (co najmniej rocznej) aktualizacji.

Prezentowany w sposób syntetyczny opis systemu kontroli wewnętrznej Banku Spółdzielczego w Siemiatyczach zostaje udostępniony w związku z wykonaniem obowiązku zawartego w treści rekomendacji 1.11 Rekomendacji „H” Komisji Nadzoru Finansowego dotyczącej systemu kontroli wewnętrznej w bankach, wydanej Uchwałą Nr 141/2017 KNF z dnia 25.04.2017 r. (Dz. Urz. KNF 2017.7).

Załącznik nr 1

Schemat Struktury Systemu Kontroli Wewnętrznej w Banku

* Kontrole wpisane w przebieg procesu, wykonywane regularnie.

**Audyty realizowane przez komórkę audytu wewnętrznego w oparciu o Plan Audytu zatwierdzony przez Radę Nadzorczą Spółdzielni.